

ANALIZA TEKSTILNE NAJDBE Z NASELBINE MOST NA SOČI IZ HALŠTATSKEGA OBDOBJA

Klara KOSTAJNŠEK¹, Karina GRÖMER², Gojka PAJAGIČ BREGAR³, Tjaša TOLAR⁴

¹ Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Aškerčeva 12, SI-1000 Ljubljana

² Natural History Museum Vienna, Prehistoric Department, Burgring 7, AT-1010 Dunaj

³ Narodni muzej Slovenije, Oddelek za konzervatorstvo in restavratorstvo, Prešernova 20, SI-1000 Ljubljana

⁴ ZRC SAZU Ljubljana, Inštitut za arheologijo, Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana

Tekstilna najdba

Med leti 1971 in 1984 je Goriški muzej iz Nove Gorice raziskoval območje, ki pokriva veliko teraso, imenovano Merišče. Odkrili so ostanke hiš iz železne dobe, kjer so našli tudi zoglelene ostanke tekstila, ohranjenega skupaj z zemljo.

Stanje ohranjenosti in metode analize tekstila

Odvzeti so bili trije vzorci med seboj podobnih ostankov tekstila, ki so bili tudi odkriti blizu drug drugega, zato smo domnevali, da pripadajo istemu kosu ter jih tako pri analizi enotno obravnavali.

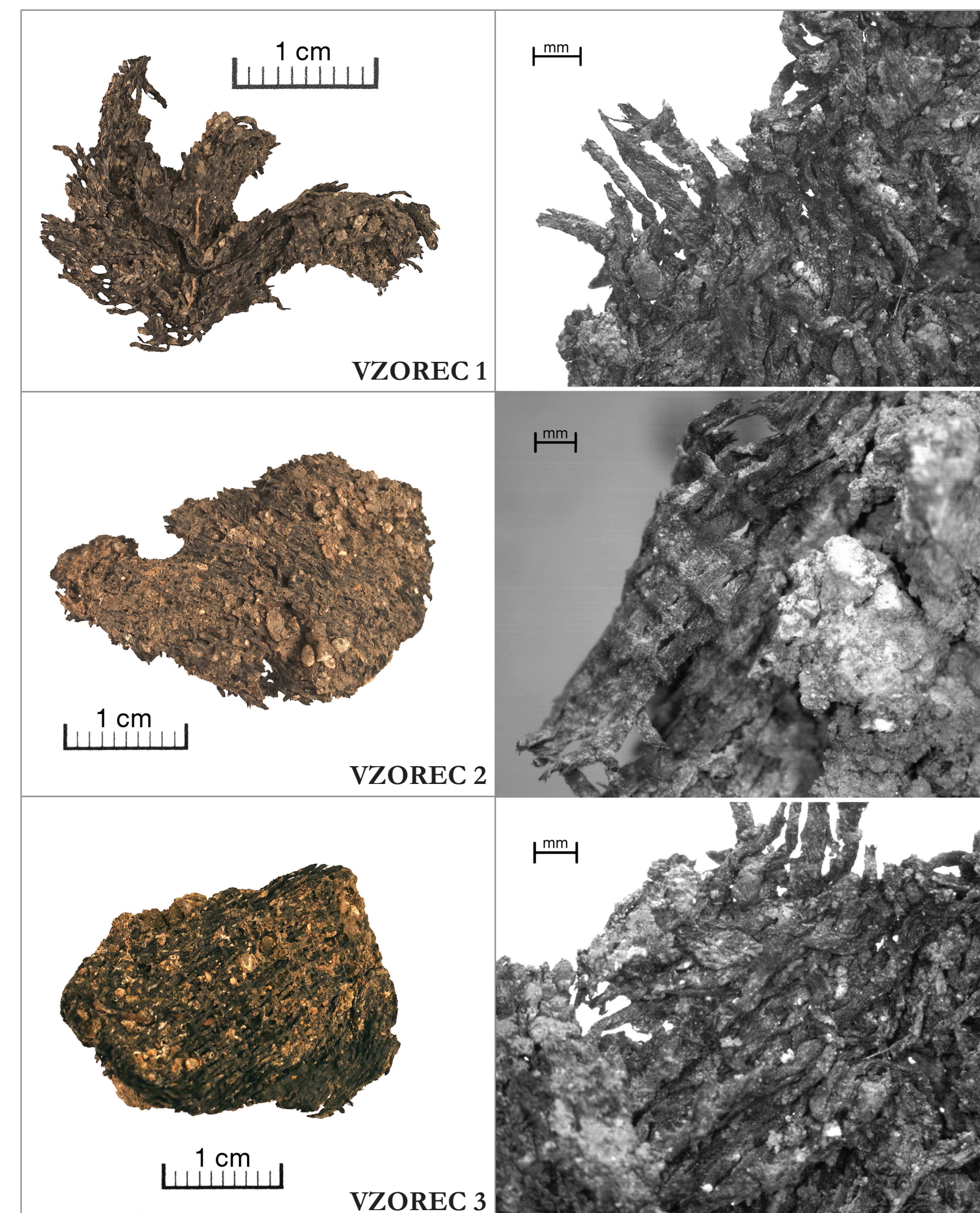
Prvotna oblika tekstilne najdbe se je ohranila le na določenih mestih.

Zaradi stanja vlaken (pooglenelost, nečistoče, krhkost) je bila analiza otežena. Pri analizi morfološke in kemične sestave vlaken je bila zato potrebna posebna pozornost in preciznost.

Identifikacija vlaken je bila izvedena s pomočjo vrstične elektronske mikroskopije (SEM), kot komplementarno metodo pa smo uporabili infrardečo spektroskopijo s Fourierjevo transformacijo (FTIR).

Analizo tkanine in njenih konstrukcijskih parametrov smo izvedli s pomočjo:

DinoLite digitalnega ročnega mikroskopa, stereomikroskopa (LEICA LZ 40) in stereomikroskopa 65.560 NOVEX (Euromex - Holland) z digitalno kamero (CMEX5000).

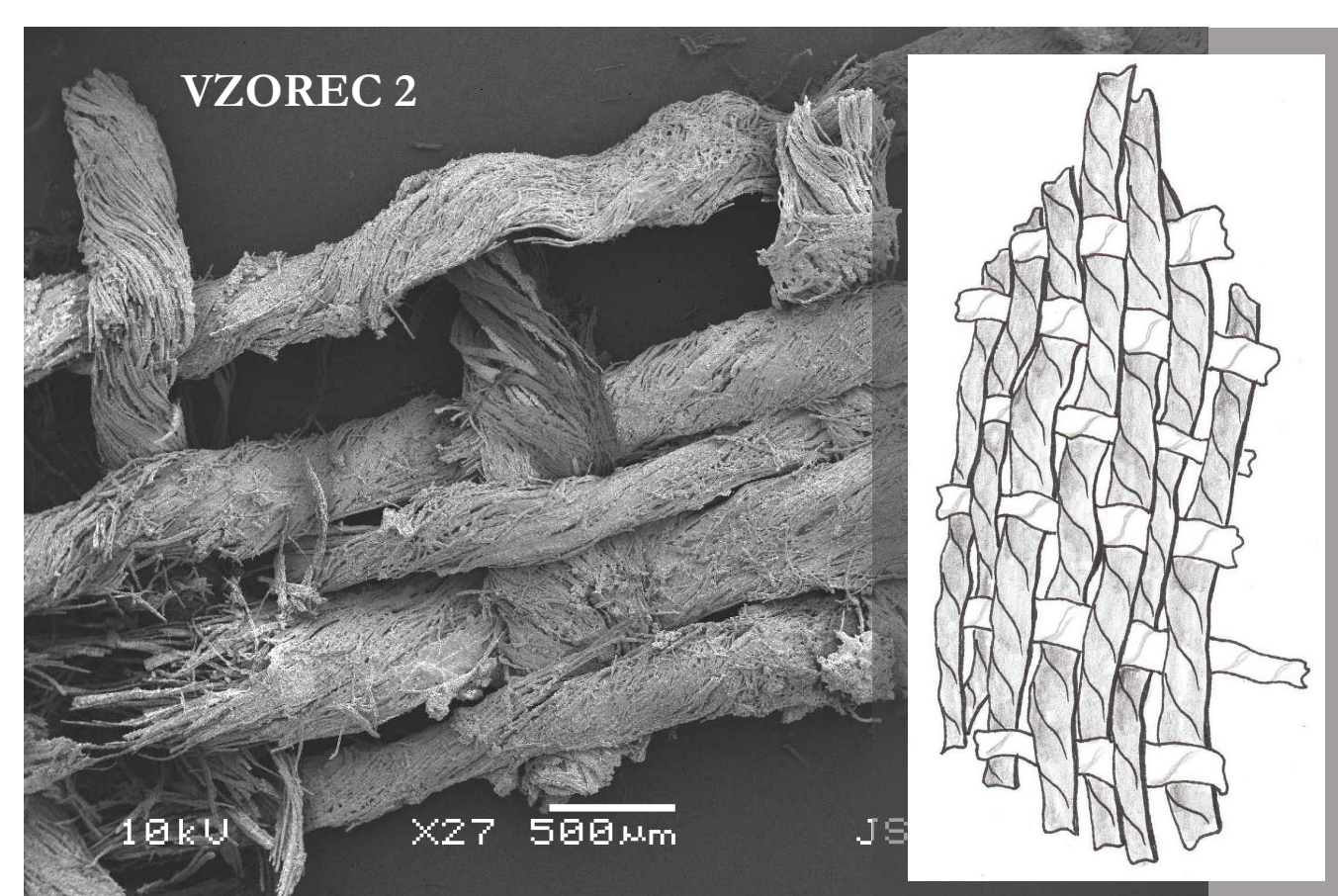
Trije analizirani in očiščeni vzorci tekstila z Mosta na Soči.

Interpretacija najdbe z Mosta na Soči

Le na nekaj predelih/mestih vzorca smo lahko določili vezavo. Rezultati so pokazali, da gre za vezavo platno. Pri enem od vzorcev smo našli nit, s pomočjo katere bi na podlagi njene oblike nastopanja, lahko potrdili, da gre za šiv v tkanini, torej bi lahko šlo za oblačilo ali dekorativno tkanino. Uporaba enojne preje S vitja, premera med 0.3-0.5 mm ter gostote med 10 in 20 niti/cm je značilna za tekstil vzhodno halštatske kulture.

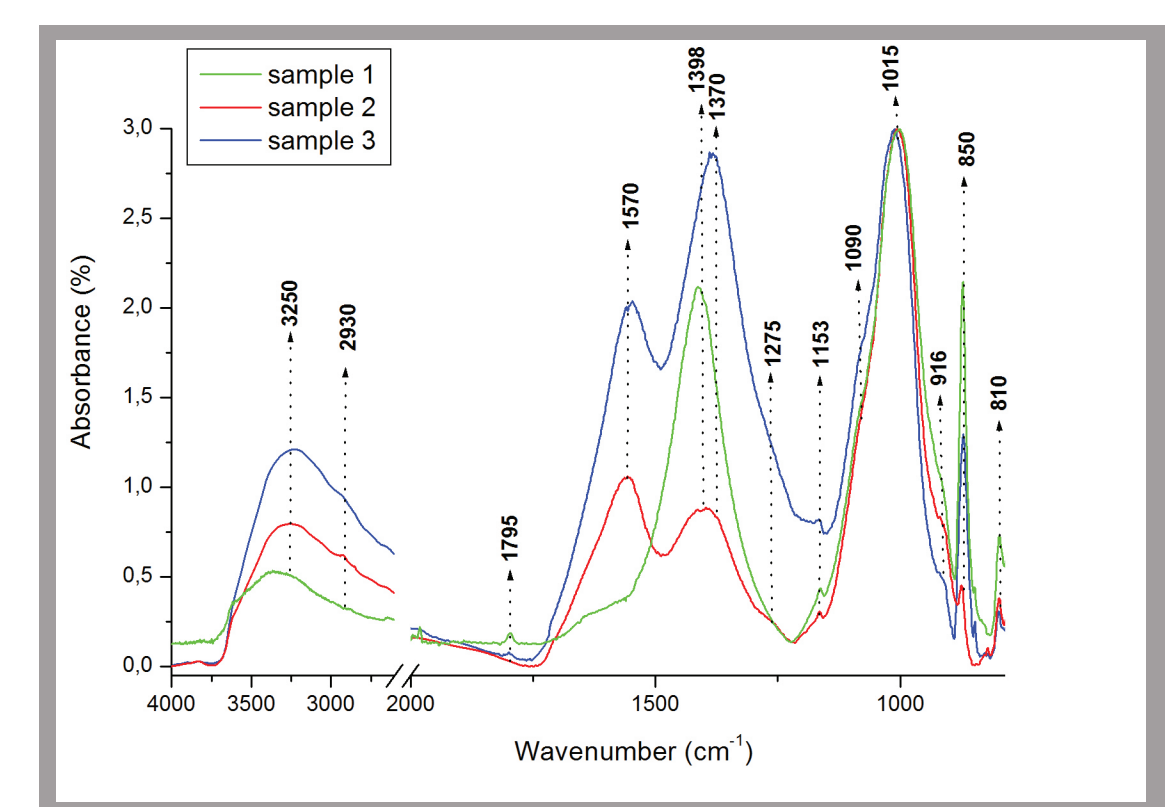
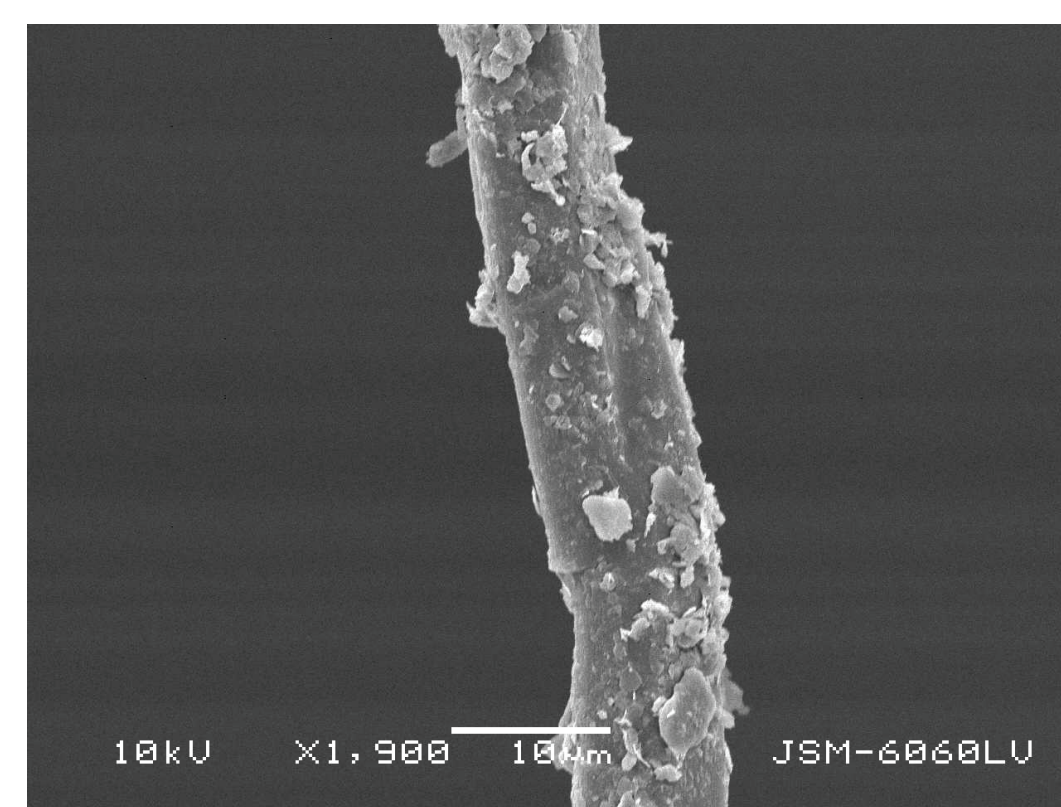
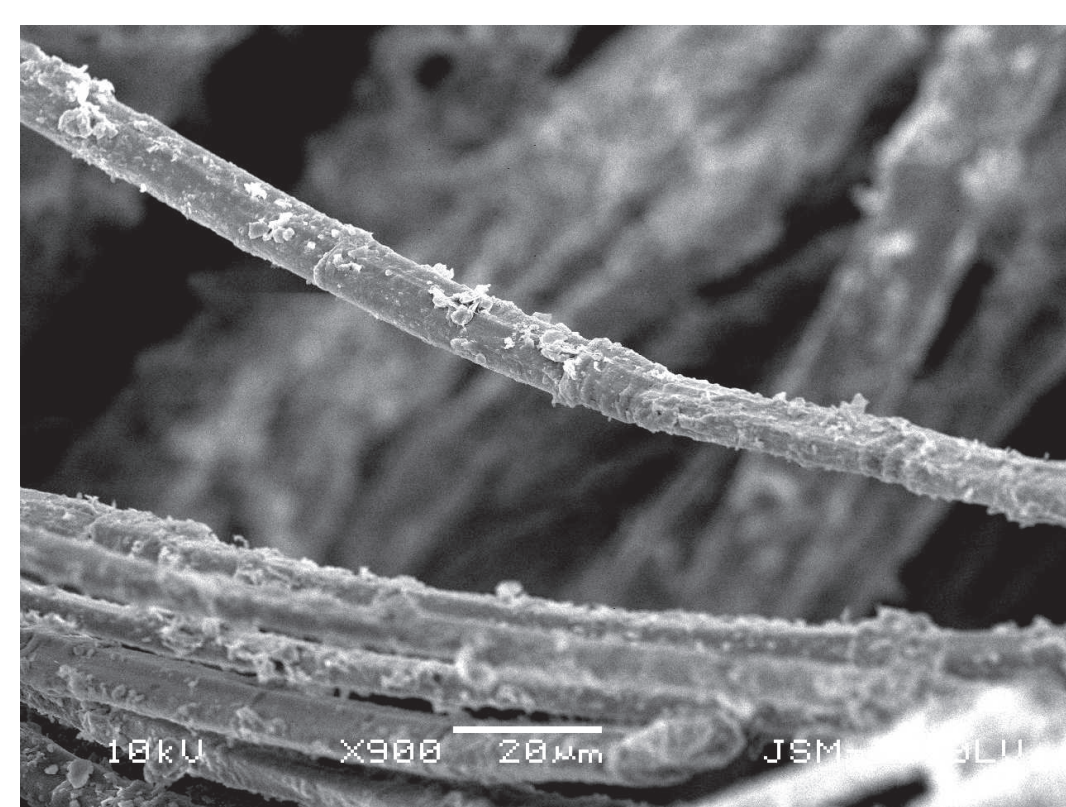
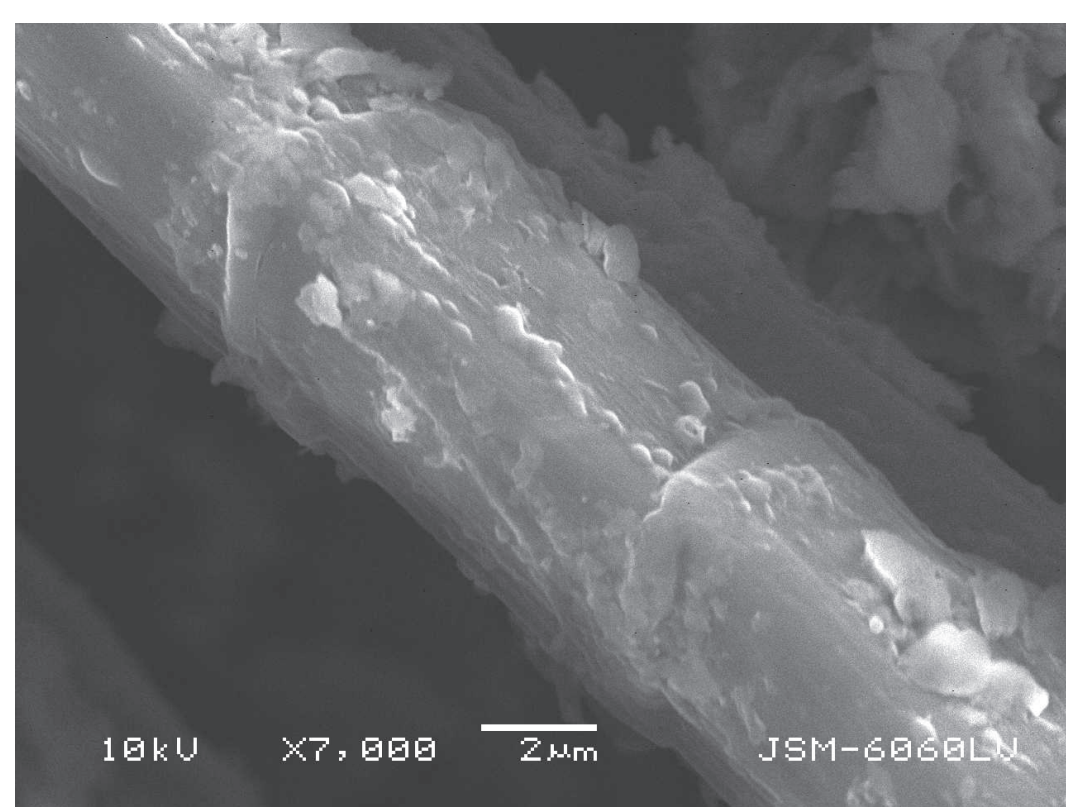
VZOREC 1: vidno ohranjena nit na vzorcu.

VZOREC 2: razvidna vezava platno na ohranjenem delu tkanine ter njen shematski prikaz.

VZOREC 3: del tkanine, kjer je razvidna vezava in shematski prikaz vezave platno.

SEM in FTIR analiza sta pokazali, da bistvenih razlik med vzorci ni in tako potrdila morfološki vidik, da gre za enako ali celo isto tkanino. Rezultati so pokazali, da gre za laneno ali konoplino vlakno in potrdili domnevo, da gre pri vseh treh vzorcih za enako surovinsko sestavo.

Če primerjamo najdbo tekstila z Mostu na Soči z ostalimi istodobnimi tekstilnimi najdbami, lahko rečemo, da sodi med za to obdobje značilne tekstilije oz. za tekstil halštatske kulture.